

Üniversite Öğrencilerinde Teknoloji Ve İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Oğuz EMRE¹, Ayşegül ULUTAŞ², Fatma NİSAN³, Ayşe Nur GÖRGEN⁴

Hatice Birgül CUMURCU⁵

¹İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Malatya,
emre_da@hotmail.com

²İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Malatya,
aysegul.ulutas@inonu.edu.tr

³İnönü Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Malatya,
fatma.nisan@inonu.edu.tr

⁴İnönü Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Malatya, ayse.dogan@inonu.edu.tr

⁵İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Malatya,
hatice.cumurcu@inonu.edu.tr

Geliş Tarihi/Received:
11.09.2019

Kabul Tarihi/Accepted:
02.12.2019

Yayın Tarihi/Published:
25.12.2019

ÖZ

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinde teknoloji ve internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modelinde desenlenmiş olup betimsel niteliktedir. Araştırmanın örneklemini 2018-2019 bahar yarıyılında İnönü Üniversitesinde öğrenim gören ve evren içerisinde tabakalı örnekleme yöntemi ile belirlenen 489 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma verilerini elde etmek için “Kişisel Bilgi Formu”, “Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği” ve “İnternet Bağımlılığı Ölçeği” kullanılmıştır. SPSS 24 programı ile yapılan analizlerde Pearson ve Spearman Korelasyon analizi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği toplamından aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği toplamından aldıkları puanlar arasında negatif yönlü zayıf ilişki olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnternet bağımlılığı, teknoloji bağımlılığı, üniversite öğrencileri, bağımlılık, teknoloji

Analysis Of The Correlation Between Technology And Internet Addiction In Undergraduate Students

ABSTRACT

In this study, it was aimed to evaluate the correlation between technology and internet addiction in Undergraduate student. In the research, correlational survey model and descriptive method were adopted. The sample of the research is comprised of 489 students who study in İnönü University in 2018-2019 spring term and who were chosen from the population through stratified sampling method. To collect research data, "Personal Information Form", "Technology Addiction Scale" and "Internet Addiction Scale" were used. In the analyses made with SPSS 24 program, Pearson and Spearman Correlation analysis were used. It was found out in the research that there is a weak negative correlation between the scores students get from Technology Addiction Scale and scores from Internet Addiction Scale.

Key Words: Internet addiction, technology addiction, undergraduate student, addiction, technology

1. GİRİŞ

Teknolojik gelişmeler insanlık tarihinden itibaren her dönemde hayata yön vermiştir. Kimi düşünürler teknolojinin varlığının insanların hayatlarını kolaylaştırdığından, faydalı olduğundan bahsederken kimi düşünürler ise daha karamsar, olumsuz bir bakış açısı sergilemiş ve özellikle kitle iletişim teknolojileri nezdinde insanlar üzerinde bir baskı kurduğu, manipülasyon yarattığı, insanların onların önünde secde ettiği eleştirisini getirmiştir. Günümüz dünyasında teknoloji denildiğinde ilk akla gelen araçların başında kitle iletişim teknolojileridir. Kitle iletişim teknolojileri dünyayı bir evrensel köye çevirmiş ve artık bireyler çok kısa ve kolay bir şekilde dünyanın her tarafındaki bireylerle iletişim içerisine girebilmekte, tüm olaylardan haberdar olabilmektedir. Bu durum iletişim araçları vasıtasıyla dünya üzerindeki zaman ve mekân farkını ortadan kaldırmıştır.

Teknolojinin bireylere sunmuş olduğu kolaylık bireylerin teknolojiye daha fazla bağlanmalarına neden olmuştur. Bu bağlanma öyle bir şekilde artmış ki bağımlılık düzeyine gelmiş ve bu noktada yetkili mercileri önlem alma, çözüm bulma yollarına sevk etmiştir. "Bir nesneye, kişiye ya da bir varlığa duyulan önüne geçilemez istek ya da başka bir iradenin güdümü altında olma durumu" (Uzbay, 2009: 5) olarak tanımlanan bağımlılığın teknoloji bağımlılığı şeklinde bir türü bulunmaktadır. Literatür incelendiğinde teknoloji bağımlılığı kavramının sosyal medya bağımlılığı, internet bağımlılığı, oyun bağımlılığı, akıllı telefon bağımlılığı gibi farklı şekillerde adlandırıldığı görülmektedir (Ertemel ve Aydın, 2018). Teknoloji bağımlılığı, davranışsal bir bağımlılık türüdür (Griffiths, 2000). (Kraut vd., 1998) teknolojik cihazların aşırı ve kontrolsüzce kullanımının, bireyi gerçek dünyadaki sosyal yaşamdan soyutladığını ve bunun bir sonucu olarak bireyin psikolojik iyi oluşunu azalttığı görüşünü savunmaktadırlar. Sarhoş edici bir madde alımını içermeyen bir dürtü kontrol bozukluğu olan (Young, 1998: 237) internet bağımlılığı, "İnternetin aşırı kullanımı ve internet olmadığında huysuz davranış durumunu" (Mitchell, 2000: 632) ifade etmektedir. İnternetinin yaygın

kullanımı internet bağımlılığının toplumda sık görülmesini sağlamıştır (Nalwa ve Anand, 2003: 653). İnternet bağımlılığının; sanal seks bağımlılığı, sanal ilişki ya da arkadaşlık bağımlılığı, internette kumar bağımlılığı, ihtiyaç dışı bilgi arama bağımlılığı ve bilgisayar bağımlılığı (Soule vd., 2003: 65) olarak beş tipi ve “davranışsal, sosyal ile fiziksel ve ruhsal etki” (Sally, 2006: 6) şeklinde üç belirtisi bulunmaktadır. Ayrıca teknolojik gelişmelerle beraber akıllı telefonların taşıma kolaylığı ve sadece sesli iletişim fonksiyonun dışında multimedya özelliklere sahip olması kullanım sıklığını artırmaktadır (Cho ve Lee, 2017). İspanyol üniversite öğrencilerinin % 8'inde cep telefonunu patolojik şekilde kullandıkları belirtilmektedir (Jenaro vd., 2007). Akıllı telefon cihazlarına bağımlılık sosyal ağ sitelerine bağımlılıktan daha fazla olmakta ve bireyin eğitim kazanımlarına göre farklılık göstermektedir (Barnes vd., 2019).

Teknoloji bağımlılığının bir takım olumsuz etkileri vardır. Teknoloji bağımlılığından öne çıkan olumsuz etkileri şu şekilde sıralanabilmektedir (Jackson, vd., 2011): Gelişim sorunları, duruş bozuklukları, kişilik bozukluklar, göz kuruması, baş ağrısı, saldırgan tutum geliştirme, çabuk sıkılma, gerçeklerden kaçma isteği, artan kaygı düzeyi, öğrenme bozuklukları, düşük akademik başarı gibi. Üniversite öğrencileri, geç ergenlik/yetişkinlik döneminin psikolojik ve gelişimsel özellikleri, internete kolay erişim ve bilgisayar/internet kullanımı beklentisi gibi faktörler nedeniyle patolojik internet kullanımına yatkındırlar (Kandell, 1998). İnternet bağımlılığın, yalnızlık, depresyon ve zorlayıcı davranış gibi birçok olumsuz psikolojik problemler ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Chang, 2003). İnternet kullanımının fazla olduğu ergenlerde daha fazla psikopatolojik rahatsızlıkların baş gösterdiği (Yen vd., 2008), kaygı düzeyinde artış görüldüğü (Kandell, 1998) saptanmıştır. (Turel vd., 2011) davranışsal bağımlılıkların varlığı için nöro-davranışsal desteğin verildiğini bildirmiştir. Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin teknolojik ve internet bağımlılık düzeylerini arasındaki ilişkiyi incelemektir. Çalışmada anket yöntemi kullanılmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, ilişkisel tarama modelinde planlanmış olup, betimsel niteliktedir. Değişkenler arasındaki ilişkilerin saptanmasını amaç edinen ilişkisel tarama modelinde (Sönmez ve Alacapınar, 2011); bir değişkenin değerinin bilinmesi durumunda diğer değişkenin de kestirilmesine fırsat sunulur, iki ya da daha fazla değişkenin birlikte değişimi söz konusudur (Karasar, 2012).

2.2. Evren ve Örneklem

Çalışma 15 Şubat- 05 Mart 2019 tarihleri arasında İnönü Üniversitesinde okuyan, tabakalı basit rastgele örnekleme yöntemi ile belirlenen ve değişik fakültelerde öğrenim gören %40,7'si (n=199) erkek, %59,3'ü (n=290) kadın olmak üzere toplam 489 öğrenci ile yapılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin %32,5'inin (n=159) 17-20 yaş arasında, %60,3'ünün (n=295) 21-24 yaş arasında, %6,1'inin (n=30) 25-29 yaş arasında, %1'inin (n=5) 30 yaş ve üzerinde olduğu gözlenmiştir.

Tablo 1: Tanımlayıcı Özelliklerin Dağılımı

Yaş	17-20 Yaş	159 (32,5)
	21-24 Yaş	295 (60,3)
	25-29 Yaş	30 (6,1)
	≥30 Yaş	5 (1,0)
Cinsiyet	Erkek	199 (40,7)
	Kadın	290 (59,3)
Sınıf	1. Sınıf	59 (12,1)
	2. Sınıf	128 (26,2)
	3. Sınıf	156 (31,9)
	4. Sınıf	126 (25,8)
	5. Sınıf	16 (3,3)
	6. Sınıf	4 (0,8)

Çalışmaya katılan öğrencilerin %12,1'inin (n=59) 1. sınıf, %26,2'sinin (n=128) 2. sınıf, %31,9'unun (n=156) 3. sınıf, %25,8'inin (n=126) 4. sınıf, %3,3'ünün (n=16) 5. sınıf ve %0,8'inin (n=4) 6. sınıf olduğu gözlenmiştir.

Tablo 2: Tanımlayıcı Özelliklerin Dağılımı

Kullanılan Kitle İletişim Aracı Sayısı	1 Tane	165 (33,7)
	2 Tane	151 (30,9)
	3 Tane	126 (25,8)
	4 Tane	36 (7,4)
	≥5 Tane	11 (2,2)
İnternette Tanışma Yaşı	9-12 Yaş	233 (47,6)
	13-16 Yaş	196 (40,1)
	17-20 Yaş	55 (11,2)
	≥20 Yaş	5 (1,0)
İnternette Günlük Geçirilen Zaman	<1 Saat	23 (4,7)
	1-2 Saat	78 (16,0)
	3-4 Saat	203 (41,5)
	5-6 Saat	100 (20,4)
	>6 Saat	85 (17,4)
Sosyal Ağ Sitelerinde Üyelik	Var	430 (87,9)
	Yok	59 (12,1)
İnternete En Çok Bağlanan Yer	Evde Kendi PC'sinde	224 (45,8)
	Cep Telefonundan	167 (34,2)
	Okul veya Yurttan	17 (3,5)
	Birden Fazla Yerden	81 (16,6)
İnternetin En Çok Kullanım Amacı	Eğlence	41 (8,4)
	Haber Alma	9 (1,8)
	Müzik ve Film İndirme	2 (0,4)
	Oyun	3 (0,6)
	Sosyal Ağlar	7 (1,4)
	Bilgilenme	2 (0,4)
	Eğitim	1 (0,2)
	İletişim	2 (0,4)
	Diğer	1 (0,2)
Birden Fazla Amaç	421 (86,1)	

Çalışmaya katılan öğrencilerin %33,7'sinin (n=165) kitle iletişim araçlarından (Televizyon, internet, radyo, gazete, akıllı telefon, bilgisayar, tablet vb.) 1'ini kullandığı, %30,9'unun (n=151) 2'sini kullandığı, %25,8'inin (n=126) 3'ünü kullandığı, %7,4'ünün (n=36) 4'ünü kullandığı, %2,2'sinin (n=11) 5 ve üzeri aracı kullandığı gözlenmiştir.

Öğrencilerin %47,6'sı (n=233) internetle tanışma yaşının 9-12 yaş arasında olduğu, %40,1'i (n=196) 13-16 yaş arasında olduğu, %11,2'si (n=55) 17-20 yaş arasında, %1'i (n=5) ise internetle tanışma yaşının 20 yaş ve üzerinde olduğunu belirtmiştir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin %4,7'si (n=23) internette günlük 1 saatten az vakit geçirdiğini belirtirken, %16'sı (n=78) 1-2 saat arasında, %41,5'i (n=203) 3-4 saat arasında, %20,4'ü (n=100) 5-6 saat arasında ve %17,4'ü (n=85) 6 saatten fazla vakit geçirdiğini belirtmiştir.

Öğrencilerin %87,9'u (n=430) sosyal ağ sitelerinde üyeliğinin olduğunu belirtirken, %12,1'i (n=59) sosyal ağ sitelerinde üyeliklerinin bulunmadığını belirtmiştir.

Öğrencilerin %45,8'i (n=224) internete en çok evde kendi bilgisayarından bağlandığını belirtirken, %34,2'si (n=167) cep telefonundan, %3,5'i (n=17) okul veya yurttan ve %16,6'sı (n=81) ise birden fazla yerden internete bağlandığını belirtmiştir.

Öğrencilerin %8,4'ü (n=41) interneti en çok eğlence amaçlı kullandığını, %1,8'i (n=9) haber alma, %0,4'ü (n=2) müzik ve film indirme, %0,6'sı (n=3) oyun oynama, %1,4'ü (n=7) sosyal ağlar, %0,4'ü (n=2) bilgilenme, %0,2'si (n=1) eğitim, %0,4'ü (n=2) iletişim, %0,2'si (n=1) diğer amaçlar ve %86,1'i (n=426) birden fazla amaç için kullandığını belirtmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formu'nda ergenlere ait yaş, cinsiyet, sınıf, kullanılan kitle iletişim aracı sayısı, internetle tanışma yaşı, internette günlük geçirilen zaman, sosyal ağ sitelerinde üyelik, internete en çok bağlanan yer, internetin en çok kullanım amacı bilgilerine yönelik sorular yer almaktadır.

Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği

(Young,1996) tarafından lisedeki öğrencilerde bağımlılık düzeyini tespit etmek amacıyla geliştirilen Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği'nin geçerlik güvenirliği Aydın (2017) tarafından 532 öğrenci ile yapılmıştır. Sosyal ağ kullanma (6 madde), anlık mesajlaşma (6 madde), çevrimiçi oyun oynama (6 madde) ve web siteleri kullanma (6 madde) olmak üzere dört alt boyuttan oluşan Ölçek, beşli likert tipinde (1-hiçbir zaman, 2-nadiren, 3-orta sıklıkta, 4-çok sık, 5-her zaman) derecelendirilmiştir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 30 (6×5), en düşük puan 6 (6×1)'dir. Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği toplam puanına ait en düşük puan 24 (24×1), en yüksek puan ise 120 (24×5)'dir. Ölçekte ters puanlanan madde yoktur. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin güvenirliği iç tutarlılık ile hesaplanmış olup Cronbach Alpha (α) değeri 0.861'dir. Alt boyutların iç tutarlılık katsayıları sırasıyla; sosyal ağ kullanma (0.786), anlık mesajlaşma (0.806), çevrimiçi oyun oynama (0.897) ve web siteleri kullanma (0.861) olarak bulunmuştur.

İnternet Bağımlılığı Ölçeği

İnternet Bağımlılığı Ölçeği, (Günüç, 2009) tarafından ergenlerin internet bağımlılığını ölçmek amacı ile geliştirilmiştir. İç tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alpha 0.944 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğini test etmek için açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Ölçek geliştirme çalışması 754 ergenden oluşan çalışma grubu ile yapılmıştır. Ölçeğin Yoksunluk (11 madde), Kontrol Güçlüğü (10 madde), İşlevsellikte Bozulma (7 madde) ve Sosyal İzolasyon (7 madde) olmak üzere dört alt boyutu bulunmaktadır. Ölçek, beşli likert tipindedir ve 35 maddeden oluşmaktadır. Cronbach alfa (α) güvenirlik katsayıları birinci alt faktör için 0.877, ikinci alt

faktör için 0.855, üçüncü alt faktör için 0.827 ve dördüncü alt faktör için 0.791 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğe ilişkin toplam açıklanan varyans %47,463 “Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum”, “Kesinlikle Katılmıyorum” şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçek maddeleri 5’ten 1’e doğru puanlandırılmış olup, “Tamamen Katılıyorum” derecesine 5 puan, “Kesinlikle Katılmıyorum” derecesine 1 puan verilmektedir. Puanlar 1’den 5’e doğru yükseldikçe bağımlılık düzeyi de artmaktadır. Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır.

2.4. Verilerin Analizi

İstatistiksel analizler için NCSS (Number Cruncher Statistical System) 2007 (Kaysville, Utah, USA) programı kullanılmıştır. Ölçeklere ait her bir alt ölçekteki maddelerin aritmetik ortalamaları hesaplanarak o faktör için bir puan hesaplanıp, faktör puanları ile analizler yapılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkilerin hesaplanmasında Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı (r) kullanılmıştır. Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metodlar (ortalama, standart sapma, medyan, frekans, yüzde, minimum, maksimum) kullanılmıştır. Nicel değişkenler arası ilişkilerin değerlendirilmesinde Pearson korelasyon analizi ve Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

3. BULGULAR

Tablo 3: Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği Alt Boyut ve Toplam Puan Dağılımı ve İç Tutarlılıklarının Değerlendirilmesi

	Madde Sayısı	Min-Maks (Medyan)	Ort±Ss	Cronbach's Alpha
Sosyal Ağ Kullanma	6	6-28 (12)	12,73±4,56	0,706
Anlık Mesajlaşma	6	6-30 (13)	13,55±4,99	0,760
Çevrimiçi Oyun Oynama	6	6-30 (9)	11,65±6,47	0,911
Web Siteleri Kullanma	6	6-30 (14)	14,12±5,80	0,867
Toplam Puan	24	24-114 (51)	52,05±16,91	0,908

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği “Sosyal Ağ Kullanma” alt boyutundan aldıkları puanlar 6 ile 28 arasında değişmekte olup, ortalama $12,73 \pm 4,56$ olarak, “Anlık Mesajlaşma” alt boyutundan aldıkları puanlar 6 ile 30 arasında değişmekte olup, ortalama $13,55 \pm 4,99$ olarak, “Çevrimiçi Oyun Oynama” alt boyutundan aldıkları puanlar 6 ile 30 arasında değişmekte olup, ortalama $11,65 \pm 6,47$ olarak, “Web Siteleri Kullanma” alt boyutundan aldıkları puanlar 6 ile 30 arasında değişmekte olup, ortalama $14,12 \pm 5,80$ olarak ve ölçek toplamından aldıkları puanlar 24 ile 114 arasında değişmekte olup, ortalama $52,05 \pm 16,91$ olarak saptanmıştır. Ölçek alt boyutlarının ve toplam iç tutarlılıkları incelendiğinde; Sosyal Ağ Kullanma alt boyutunun iç tutarlılığı $\alpha = 0,706$ olarak, Anlık Mesajlaşma alt boyutunun $\alpha = 0,760$ olarak, Çevrimiçi Oyun Oynama alt boyutunun $\alpha = 0,911$ olarak, Web Siteleri Kullanma alt boyutunun $\alpha = 0,867$ olarak ve ölçek toplamının $\alpha = 0,908$ olarak saptanmıştır.

Tablo 4: İnternet Bağımlılık Ölçeği Alt Boyut ve Toplam Puan Dağılımı ve İç Tutarlılıklarının Değerlendirilmesi

	Madde Sayısı	Min-Maks (Medyan)	Ort±Ss	Cronbach's Alpha
Yoksunluk	11	1-5 (3)	3,03±0,97	0,917
Kontrol Güçlüğü	10	1-5 (3,4)	3,29±1,02	0,920
İşlevsellikte Bozulma	7	1-5 (3,57)	3,47±1,13	0,929
Sosyal İzolasyon	7	1-5 (4)	3,69±1,23	0,950
Toplam Puan	35	1-5 (3,4)	3,32±0,95	0,970

Çalışmaya katılan öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeği “Yoksunluk” alt boyutundan aldıkları puanlar 1 ile 5 arasında değişmekte olup, ortalama $3,03\pm 0,97$ olarak, “Kontrol Güçlüğü” alt boyutundan aldıkları puanlar 1 ile 5 arasında değişmekte olup, ortalama $3,29\pm 1,02$ olarak, “İşlevsellikte Bozulma” alt boyutundan aldıkları puanlar 1 ile 5 arasında değişmekte olup, ortalama $3,47\pm 1,13$ olarak, “Sosyal İzolasyon” alt boyutundan aldıkları puanlar 1 ile 5 arasında değişmekte olup, ortalama $3,69\pm 1,23$ olarak ve ölçek toplamından aldıkları puanlar 1 ile 5 arasında değişmekte olup, ortalama $3,32\pm 0,95$ olarak saptanmıştır. Ölçek alt boyutlarının ve toplam iç tutarlılıkları incelendiğinde; Yoksunluk alt boyutunun iç tutarlılığı $\alpha=0,917$ olarak, Kontrol Güçlüğü alt boyutunun $\alpha=0,920$ olarak, İşlevsellikte Bozulma alt boyutunun $\alpha=0,929$ olarak, Sosyal İzolasyon alt boyutunun $\alpha=0,950$ olarak ve ölçek toplamının $\alpha=0,970$ olarak saptanmıştır.

Tablo 5: Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği ile İnternet Bağımlılık Ölçeği Alt Boyut ve Toplam Puanları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği		İnternet Bağımlılık Ölçeği				Toplam Puan
		Yoksunluk	Kontrol Güçlüğü	İşlevsellikte Bozulma	Sosyal İzolasyon	
Sosyal Ağ Kullanma	r	-0,300 ^a	-0,321 ^a	-0,247 ^a	-0,201 ^a	-0,318 ^a
	p	0,001**	0,001**	0,001**	0,001**	0,001**
Anlık Mesajlaşma	r	-0,275 ^a	-0,277 ^a	-0,199 ^a	-0,169 ^a	-0,273 ^a
	p	0,001**	0,001**	0,001**	0,001**	0,001**
Çevrimiçi Oyun Oynama	r	-0,215 ^a	-0,249 ^a	-0,271 ^a	-0,289 ^a	-0,300 ^a
	p	0,001**	0,001**	0,001**	0,001**	0,001**
Web Siteleri Kullanma	r	-0,351 ^a	-0,380 ^a	-0,312 ^a	-0,231 ^a	-0,371 ^a
	p	0,001**	0,001**	0,001**	0,001**	0,001**
Toplam Puan	r	-0,337 ^b	-0,322 ^b	-0,338 ^a	-0,283 ^a	-0,316 ^b
	p	0,001**	0,001**	0,001**	0,001**	0,001**

^a*r*=Spearman's Korelasyon Katsayısı^b*r*=Pearson Korelasyon Katsayısı***p*<0,01

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği "Sosyal Ağ Kullanma" alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği "Yoksunluk" alt boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü (Sosyal Ağ Kullanma puanı arttıkça Yoksunluk puanı azalan) 0,300 düzeyindeki zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,300$; $p=0,001$; $p<0,01$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği "Sosyal Ağ Kullanma" alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği "Kontrol Güçlüğü" alt boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü (Sosyal Ağ Kullanma puanı arttıkça Kontrol Güçlüğü puanı azalan) 0,321 düzeyindeki zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,321$; $p=0,001$; $p<0,01$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği "Sosyal Ağ Kullanma" alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği "İşlevsellikte Bozulma" alt boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü (Sosyal Ağ Kullanma puanı arttıkça İşlevsellikte Bozulma puanı azalan) 0,247 düzeyindeki zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,247$; $p=0,001$; $p<0,01$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği "Sosyal Ağ Kullanma" alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği "Sosyal İzolasyon" alt boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü (Sosyal Ağ Kullanma puanı arttıkça Sosyal İzolasyon puanı azalan) 0,201 düzeyindeki zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,201$; $p=0,001$; $p<0,01$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği "Sosyal Ağ Kullanma" alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği toplamından aldıkları puanlar arasında

negatif yönlü (Sosyal Ağ Kullanma puanı arttıkça İnternet Bağımlılık toplam puanı azalan) 0,318 düzeyindeki zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,318$; $p=0,001$; $p<0,01$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği “Anlık Mesajlaşma” alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği “Yoksunluk” alt boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü (Anlık Mesajlaşma puanı arttıkça Yoksunluk puanı azalan) 0,275 düzeyindeki zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,275$; $p=0,001$; $p<0,01$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği “Anlık Mesajlaşma” alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği “Kontrol Güçlüğü” alt boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü (Anlık Mesajlaşma puanı arttıkça Kontrol Güçlüğü puanı azalan) 0,277 düzeyindeki zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,277$; $p=0,001$; $p<0,01$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği “Anlık Mesajlaşma” alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği “İşlevsellikte Bozulma” alt boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü (Anlık Mesajlaşma puanı arttıkça İşlevsellikte Bozulma puanı azalan) 0,199 düzeyindeki çok zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,199$; $p=0,001$; $p<0,01$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği “Anlık Mesajlaşma” alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği “Sosyal İzolasyon” alt boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü (Anlık Mesajlaşma puanı arttıkça Sosyal İzolasyon puanı azalan) 0,169 düzeyindeki çok zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,169$; $p=0,001$; $p<0,01$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği “Anlık Mesajlaşma” alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği toplamından aldıkları puanlar arasında negatif yönlü (Anlık Mesajlaşma puanı arttıkça İnternet Bağımlılık toplam puanı azalan) 0,273 düzeyindeki zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,273$; $p=0,001$; $p<0,01$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği “Çevrimiçi Oyun Oynama” alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği “Yoksunluk” alt boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü (Çevrimiçi Oyun Oynama puanı arttıkça Yoksunluk puanı azalan) 0,215 düzeyindeki zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,215$; $p=0,001$; $p<0,01$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği “Çevrimiçi Oyun Oynama” alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği “Kontrol Güçlüğü” alt boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü (Çevrimiçi Oyun Oynama puanı arttıkça Kontrol Güçlüğü puanı azalan) 0,249 düzeyindeki zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,249$; $p=0,001$; $p<0,01$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği “Çevrimiçi Oyun Oynama” alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği “İşlevsellikte Bozulma” alt boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü (Çevrimiçi Oyun Oynama puanı arttıkça İşlevsellikte Bozulma puanı azalan) 0,271 düzeyindeki zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,271$; $p=0,001$; $p<0,01$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği “Çevrimiçi Oyun Oynama” alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği “Sosyal İzolasyon” alt boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü (Çevrimiçi Oyun Oynama puanı arttıkça Sosyal İzolasyon puanı azalan) 0,289 düzeyindeki zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,289$; $p=0,001$; $p<0,01$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği “Çevrimiçi Oyun Oynama” alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği toplamından aldıkları puanlar arasında negatif yönlü (Çevrimiçi Oyun Oynama puanı arttıkça İnternet Bağımlılık toplam puanı azalan) 0,300 düzeyindeki zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,300$; $p=0,001$; $p<0,01$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği “Web Siteleri Kullanma” alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği “Yoksunluk” alt boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü (Web Siteleri Kullanma puanı arttıkça Yoksunluk puanı azalan) 0,351 düzeyindeki zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,351$; $p=0,001$; $p<0,01$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği “Web Siteleri Kullanma” alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği “Kontrol Güçlüğü” alt boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü (Web Siteleri Kullanma puanı arttıkça Kontrol Güçlüğü puanı azalan) 0,380 düzeyindeki zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,380$; $p=0,001$; $p<0,01$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği “Web Siteleri Kullanma” alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği “İşlevsellikte Bozulma” alt boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü (Web Siteleri Kullanma puanı arttıkça İşlevsellikte Bozulma puanı azalan) 0,312 düzeyindeki zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,312$; $p=0,001$; $p<0,01$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği “Web Siteleri Kullanma” alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği “Sosyal İzolasyon” alt boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü (Web Siteleri Kullanma puanı arttıkça Sosyal İzolasyon puanı azalan) 0,231 düzeyindeki zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,231$; $p=0,001$; $p<0,01$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği “Web Siteleri Kullanma” alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği toplamından aldıkları puanlar arasında negatif yönlü (Web Siteleri Kullanma puanı arttıkça İnternet Bağımlılık toplam puanı azalan) 0,371 düzeyindeki zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,371$; $p=0,001$; $p<0,01$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği toplamından aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği “Yoksunluk” alt boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü (Teknoloji Bağımlılığı toplam puanı arttıkça Yoksunluk puanı azalan) 0,337 düzeyindeki zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,337$; $p=0,001$; $p<0,01$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği toplamından aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği “Kontrol Güçlüğü” alt boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü (Teknoloji Bağımlılığı toplam puanı arttıkça Kontrol Güçlüğü puanı azalan) 0,322 düzeyindeki zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,322$; $p=0,001$; $p<0,01$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği toplamından aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği “İşlevsellikte Bozulma” alt boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü (Teknoloji Bağımlılığı toplam puanı arttıkça İşlevsellikte Bozulma puanı azalan) 0,338 düzeyindeki zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,338$; $p=0,001$; $p<0,01$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği toplamından aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği “Sosyal İzolasyon” alt boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü (Teknoloji Bağımlılığı toplam puanı arttıkça Sosyal İzolasyon puanı azalan) 0,283 düzeyindeki zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,283$; $p=0,001$; $p<0,01$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği toplamından aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği toplamından aldıkları puanlar arasında negatif yönlü (Teknoloji Bağımlılığı toplam puanı arttıkça İnternet Bağımlılık toplam puanı azalan) 0,316 düzeyindeki zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=-0,316$; $p=0,001$; $p<0,01$).

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Teknolojik gelişmeler, hayatı kolaylaştırması ve daha ileri aşamalara taşınması açısından önemlidir. Kitle iletişim teknolojileri içerisinde yer alan internet 1990’lı yılların ikinci yarısından itibaren hayatın önemli bir parçası haline gelmiştir. Amacı doğrultusunda kullanıldığında hayatı kolaylaştıran, bir takım imkânlar sunan teknoloji ve internet, fazla kullanıldığında bağımlılığa yol açmakta, bireyler üzerinde olumsuz etkilere neden olmaktadır. Bu doğrultuda teknoloji ve internet kullanıcılarının teknoloji ve internet kullanımında süreci ve zamanı yönetme konusunda duyarlı davranmaları ve gereğinden fazla kullanmamaları gerekmektedir.

Ergenlerde teknoloji ve internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesi üzerine kurgulanan bu çalışmada anket tekniği aracılığıyla veriler toplanmıştır. İlişkisel tarama modelinde planlanan ve betimsel nitelikte olan araştırmanın saha çalışması 15 Şubat- 5 Mart 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Anket formu, toplam 489 katılımcıya uygulanmıştır.

Çalışmanın bulgularına göre; çalışmaya katılan öğrencilerin büyük bir kısmı (%33,7) kitle iletişim araçlarından en az birini kullanırken %30,9’unun kitle iletişim araçlarından 2’sini, %25,8’inin 3’ünü, %7,4’ünün 4’ünü, %2,2’sinin ise 5 ve üzeri aracı kullandığı görülmüştür. Öğrencilerin %47,6’sının internetle tanışma yaşının 9-12 yaş arasında ve %40,1’i 13-16 yaş arasında olması öğrencilerin internetle genç yaşta tanıştıklarını ve tehlikenin boyutlarını göstermektedir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %41,5’inin internette günlük 3-4 saat arasında, %20,4’ünün 5-6 saat arasında ve %17,4’ünün 6 saatten fazla vakit geçiriyor olması bağımlılık düzeyinin yüksekliğini ve geldiği aşamayı ortaya koymaktadır. İnternetin kullanım miktarındaki artış ve internette fazla zaman harcama

internet bağımlılığının nedenleri arasındadır (Chou vd., 2005; Irwansyah 2005). (Hardie vd., 2007) bağımlı olmayan bireylerin haftalık ortalama internet kullanma sürelerinin 21 saat olduğu, bağımlı bireylerin ise haftalık ortalama internet kullanım sürelerinin 68 saat olduğunu belirtmişlerdir.

Öğrencilerin %87,9'unun sosyal ağ sitelerinde üyeliği bulunuyor olması sosyal medyanın genç nüfus arasındaki yaygınlığını göstermektedir. Özellikle, bireylerin internette sosyalleşme ihtiyacı veya çabası internet bağımlılığı riskini artırmaktadır (Thatcher ve Goolam, 2005). Öğrenciler internete çoğunlukla evdeki kendi bilgisayarından (%45,8) ve cep telefonundan (%34,2) bağlanırken öğrencilerin interneti en çok eğlence amaçlı kullandıkları tespit edilmiştir. İnternet bağımlısı olmayan bireyler interneti daha çok bilgi edinme için kullanırken, internet bağımlısı olan kişilerin daha çok eğlence için film izlenme, müzik dinleme ve oyun oynama amacıyla benzeri siteleri ziyaret ettikleri görülmüştür (Kim ve Kim, 2002; Leung, 2004; Chen vd., 2001). Öğrencilerin interneti çoğunlukla ev ortamında kullanıyor olması, doğru kullanıma yönlendirme noktasında ebeveynlere önemli görevler düşmektedir. Aileler, çocuklarını gözlemlemeli ve süreci kontrol altına almalıdır. Aileler internetin kullanımı ve içindeki içeriğin niteliği gibi konularda çocuklarının bilinçlendirmelidir. Yapılan bir araştırmada gençlerin oyun, sohbet gibi internet bağımlılığına neden olan site ve benzeri programlara erişiminin engellenmesinin internet kullanımını azalttığı görülmüştür (Günüş ve Kayri, 2008).

Sosyal ağ kullanımı günümüzde bireylerin sanal âlemde birbirleriyle iletişim kumaya çalıştıkları ve en çok tercih ettikleri bir araç haline gelmiştir (Çetin, 2009). Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği "Sosyal Ağ Kullanma" alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği "Yoksunluk", "Kontrol Güçlüğü", "İşlevsellikte Bozulma" ve "Sosyal İzolasyon" alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında negatif yönlü zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. (Toraman, 2013) tarafından 1302 ortaöğretim öğrencisi ile yapılan çalışmada, sosyal ağ kullanımının internet bağımlılık düzeyine etkisi olduğu vurgulanmıştır. Kontrolsüz sosyal ağ kullanımının internet kullanım süresini artırdığının altını çizmiştir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği "Anlık Mesajlaşma" alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği "Yoksunluk", "Kontrol Güçlüğü", "İşlevsellikte Bozulma", "Sosyal İzolasyon" alt boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü çok zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği "Anlık Mesajlaşma" alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği toplamından aldıkları puanlar arasında negatif yönlü zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği "Çevrimiçi Oyun Oynama" alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği "Yoksunluk", "Kontrol Güçlüğü", "İşlevsellikte Bozulma" ve "Sosyal İzolasyon" alt boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği "Çevrimiçi Oyun Oynama" alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği toplamından aldıkları puanlar arasında negatif yönlü zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği “Web Siteleri Kullanma” alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği “Yoksunluk”, “Kontrol Güçlüğü”, “İşlevsellikte Bozulma” ve “Sosyal İzolasyon” alt boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği “Web Siteleri Kullanma” alt boyutundan aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği toplamından aldıkları puanlar arasında negatif yönlü zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği toplamından aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği “Yoksunluk”, “Kontrol Güçlüğü”, “İşlevsellikte Bozulma” ve “Sosyal İzolasyon” alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında negatif yönlü zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Çalışmaya katılan öğrencilerin Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği toplamından aldıkları puanlar ile İnternet Bağımlılık Ölçeği toplamından aldıkları puanlar arasında negatif yönlü zayıf ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Araştırmadan elde edilen bulgulardan yola çıkıldığında; teknoloji ve internet bağımlılığı ölçeklerinden elde edilen bulgular arasında çelişki olduğu görülmektedir. Örneklem grubumuzun üniversite öğrencilerinden oluşması, öğrencileri akademik gereksinimlerinden dolayı teknolojik araçları amacına uygun ve interneti daha çok akademik çalışmaları için kullanmaya sevk etmiş olabilir. Ayrıca; günümüzde teknolojik imkânlar, teknolojik araçların sürekli internet erişimine gerek kalmadan, çeşitli uygulamalar aracılığı ile kullanımını mümkün kılmaktadır.

Sonuç olarak, teknoloji ve internetin McLuhan’ın tanımlamasındaki “Küresel köy” dönüşümünü oluşturduğunu yadsımadan ve teknoloji ile internetin olmadığı bir hayatın varlığını düşünmeden kullanıcılar tarafından teknoloji ve internetin bilinçli ve doğru kullanımı noktasında başta aileler tarafından olmak üzere, okul sıralarındaki eğitimin önemi ortaya çıkmaktadır. Bilinçli kullanımla ilgili eğitimler artırılmalı ve bağımlılığın zararları daha çok gündeme taşınmalıdır.

KAYNAKLAR

- Atabek, Ü. (2001). *İletişim ve Teknoloji*, Ankara: Seçkin Yayınları.
- Aydın, F. (2017). Teknoloji bağımlılığının sınıf ortamında yarattığı sorunlara ilişkin öğrenci görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Barnes, S.J., Pressey, A.D. & Scornavacca, E.. (2019). Mobile ubiquity: Understanding the relationship between cognitive absorption, smartphone addiction and social network services. *Computers in Human Behavior, January 2019, 90:246-258*
- Çetin, E. (2009). Sosyal İletişim Ağları Ve Gençlik: Facebook Örneği. Uluslararası Davraz Kongresi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Chen K; Tarn, J. M. & Han, B. T. (2004). Internet Dependency: It’s Impact on Online Behavioral Patterns in E-Commerce, *Human Systems Management, 23, 49-58.*

- Chen, K., Chen, I. & Paul, H. (2001). Explaining online bahavioral differences: An Internet dependency perspective. *The Journal of Computer Information Systems*, 41(3), 59.
- Cho, K.-S. & Lee J.-M. (2017). Influence of smartphone addiction proneness of young children on problematic behaviors and emotional intelligence: Mediating self-assessment effects of parents using smartphones. *Computers in Human Behavior* 66, 303-311
- Chou, C., Condrón, L. & Belland, J. C. (2005). A Review of the Research on Internet Addiction. *Educational Psychology Review*, 17(4), 363-388.
- Dunning, J. H. (1993). *The Globalization of Business: The Challenge of the 1990s*, London and New York: Routledge.
- Ertemel, A.V. & Aydın, G. (2018). Dijital Ekonomide Teknoloji Bağımlılığı ve Çözüm Önerileri. *Addicta: The Turkish Journal On Addictions*, 5 (4), 665–690.
- Griffiths, M. (2000). Does Internet and Computer “Addiction” Exist? Some Case Study Evidence. *Cyberpsychology & Behavior*, 3(2), 211-218.
- Günüç, S. & Kayri, M. (2010). Türkiye’de İnternet Bağımlılık Profili ve İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik-Güvenirlilik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39: 220-232.
- Günüç, S. & Kayri, M. (2008). Sayısal uçurum ve internet bağımlılığı paradigmasının lojistik regresyon ile açıklanması. Ege Üniversitesi, Uluslararası II. BÖTE Sempozyumu, Kuşadası.
- Hardie, E., Technologies, E., & Tee, M.Y. (2007). Excessive Internet Use : The Role of Personality, Loneliness and Social Support Networks in Internet Addiction. *Society*. 5, 34–47.
- Hormes, J.M., Kearns, B. & Timko, C.A. (2014). Craving Facebook? Behavioral addiction to onlinesocial networking and its association with emotionregulation deficits. *Addiction*, 109, 2079–2088.
- Irwansyah. (2005). Internet uses, gratifications, addiction, and loneliness among international students. Unpublished master’s thesis, University of Hawaii, Department of Communication
- Jackson, L. A., von Eye, A., Fitzgerald, H. E., Witt, E. A. & Zhao Y. (2011). Internet Use, Videogame Playing and Cell Phone Use as Predictors of Children’s Body Mass Index (BMI), Body Weight, Academic Performance, and Social And Overall Self-Esteem, *Computers in Human Behavior*, 27(1), 599–604.
- Jenaro, C., Flores, N., Gómez-Vela, M., González-Gil, F. & Caballo, C. (2007). Problematic Internet and cell-phone use: Psychological, behavioral, and health correlates. *Addiction Research & Theory*, 15(3), 309–320.
- Kandell, J. (1998). Internet Addiction on Campus: The Vulnerability of College Students. *Cyber Psychology & Behavior*, 1(1).
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kim, S. & Kim, R. (2002). A Study of Internet Addiction: Status, Causes, and Remedies- Focusing on the alienation factor - *International Journal of Human Ecology* , 3(1), 1-19.

- Kraut, R., Patterson, M., Lundmark, V., Kiesler, S., Mukopadhyay, T., & Scherlis, W. (1998). Internet paradox: A social technology that reduces social involvement and psychological well-being? *American Psychologist*, 53(9), 1017–1031.
- Leung, L. (2004). Net-Generation Attributes and Seductive Properties of the Internet as Predictors of Online Activities and Internet Addiction. *Cyberpsychology & Behavior*, 7(3).
- Mitchell, P. (2000). Internet Addiction: Genuine Diagnosis or Not? *The Lancet*, 355 (9204), 632. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(05\)72500-9](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(05)72500-9)
- Nalwa, K. & Anand, A. P. (2003). Internet Addiction in Students: A Cause of Concern, *Cyber Psychology & Behavior*, 6 (6), 653-656.
- Sally, L. P. M. (2006). *Prediction of Internet Addiction for Undergraduates in Hong Kong*, Baptist University, Hong Kong: UMI Dissertation Information Service.
- Soule, L. C.; Shell, L. W. & Kleen, B. A. (2003). Exploring Internet Addiction: Demographic Characteristics and Stereotypes of Heavy Internet Users, *The Journal of Computer Information Systems*, 44 (1), 64-73.
- Sönmez, V. & Alacapınar, G. F. (2011). Örneklandırılmış bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şimşek, N., Akça Kılıç, N., Şimşek, M. (2015). Lise öğrencilerinde umutsuzluk ve internet bağımlılığı. *Türk Silahlı Kuvvetleri Koruyucu Hekimlik Bülteni 2015*, 14 (1), 7-14.
- Thatcher, A. & Goolam, S. (2005). Development and psychometric properties of the problematic internet use questionnaire. *South African Journal of Psychology*, 35(4), 793-809.
- Toraman, M. (2013). İnternet Bağımlılığı Ve Sosyal Ağ Kullanım Düzeylerinin Ortaöğretim Öğrencilerinin Akademik Başarıları İle İlişkinin İncelenmesi. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Turel, O., Serenko, A., & Giles, P. (2011). Integrating technology addiction and use: An empirical investigation of online auction users. *MIS Quarterly*, 35(4), 1043–1061.
- Türk Dil Kurumu (2019). <http://www.tdk.gov.tr>, Erişim Tarihi: 29.03.2019.
- Uzbay, İ. T. (2009). Madde Bağımlılığının Tarihçesi, Tanımı, Genel Bilgiler ve Bağımlılık Yapan Maddeler, *Türk Eczacıları Birliği Meslek İçi Sürekli Eğitim Dergisi*, 21-22, 5-15.
- Yen, J., Ko, C., Yen, C., Chen, S., Chung, W., & Chen, C. (2008). Psychiatric symptoms in adolescents with Internet addiction: Comparison with substance use. *Psychiatry and Clinical Neurosciences*, 62, 9–16.
- Young K. S. (1998). Internet Addiction: The Emergence of a New Clinical Disorder, *Cyber Psychology & Behavior*, 1 (3), 237-244.